

Jindřich W. prodal jako komisionář žalující firmy žalovanému motorové kolo. Žalobě komitenta proti žalovanému o zaplacení nedoplatku kupní ceny procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Žalovaný namítl nedostatek aktivního oprávnění, uváděje, že koupil motorové kolo dne 21. června 1926 v obchodě firmy Jindřich W., od které též obdržel účet z téhož dne, v němž si výslovně vyhradila tato firma vlastnictví na kole až do úplného zaplacení kupní ceny. Odvolací soud pokládá tuto námitku v souzeném případě za podružnou, poněvadž podle čl. 368 obch. zák. musel W., jenž prodal žalovanému kolo v komisi žalující firmy, jí svá práva proti žalovanému postoupiti. Tento právní výklad čl. 368 obch. zák. jest pochybený. Podle tohoto článku může komitent uplatniti pohledávku z jednání, které uzavřel komisionář, proti dlužníku teprve po jejím odstupu. Jest to důsledek zásady čl. 360 druhý odstavec obch. zák., podle něhož nevznikají mezi komitentem a třetím (dlužníkem) práva a povinnosti. Jen v poměru mezi komitentem a komisionářem nebo jeho věřiteli pokládá se taková pohledávka, byť i nebyla postoupena, za pohledávku komitentovu (Staub-Pisko čl. 368 str. 398, Hermann Otavský »O obchodech« strana 91 a násl. a rozhodnutí čís. 8587 sb. n. s.). Dlužník jest oprávněn a povinen považovati komisionáře za svého věřitele, jímž jest ve skutečnosti až do postupu. Může proto dlužník (třetí) s právním účinkem platiti jen komisionáři. Vychází-li se ze zjištění odvolacího soudu, že jde v souzeném případě o komisi obchod, jest k žalobě, o niž tu jde, oprávněn jen W., ana komitentka (žalobkyně) vůbec netvrdila, neřku-li prokázala, že jí W. postoupil zažalovanou pohledávku. Důsledkem toho je nerozhodné, zda věděl žalovaný o komisionářském poměru mezi žalující firmou a W-em, kterýžto poměr ostatně odvolací soud výslovně zjišťuje.

Čís. 9910

Postup (cese) k inkasu. K uskutečnění postupu není třeba, by postoupená pohledávka opravdu vyšla z postupitelova a přešla do jmění postupníkova, stačí, by právním jednáním byla převedena z postupitele na postupníka věřitelova oprávnění.

(Rozh. ze dne 10. května 1930, Rv I 1382/29).

Žalobce domáhal se jako postupník Anny M-ové na žalovaném zaplacení peněžité pohledávky. Žalovaný namítl mimo jiné nedostatek žalobcova aktivního oprávnění k žalobě, tvrdě, že se postup stal jen na oko. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. D ů v o d y: Dopisem Anny M-ové žalovanému ve spojení se svědeckou výpovědí

Anny M-ové, má soud za prokázáno, že zažalovanou pohledávku skutečně žalobci 6. prosince 1927 postoupila. Svědecká 'výpověď' Anny M-ové dokazuje však zároveň, že při postupu se žalobcem ujednala, že žalobce bude hraditi procesní útraty a že z jistiny, jež bude vytěžena a dojde, má obdržeti určitou procentní sazbu, pravděpodobně 20%, zbytek má však vydati jí. Tím jest zjištěno, že postup byl proveden jen na oko, poněvadž Anna M-ová kromě smluvené odměny žalobci zůstala vlastníci své pohledávky. Postup jest tedy ve smyslu § 916 obč. zák. neplatným. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolání jest důvodné, pokud jest jím vytýkáno napadenému rozsudku nesprávné posouzení po právní stránce a s tím související kusost odvolacího řízení. Odvolací soud osvojil si zjištění soudu své stolice, že při postupu nesměřovala vůle Anny M-ové a žalobce k tomu, aby zažalovaná pohledávka přešla postupem ze jmění Anny M-ové jako postupitelky do jmění žalobce jako postupníka, nýbrž spíše že směřovala k tomu, by žalobci dána byla plná moc k zažalování a k vymáhání žalobní pohledávky za nepřiměřeně vysokou odměnu, při čemž odvolací soud poukazuje nejen ku svědecké výpovědi Anny M-ové, nýbrž i k podporným okolnostem, zejména k nedostatku právního důvodu postupu, k žalobcovu povolání a k jeho majetkovým poměrům, podmiňujícím povolení práva chudých. Na tomto základě odvolací soud usuzuje, že se postup stal jen na oko, a že měl nahraditi jen plnou moc, že jest podle § 916 obč. zák. postup posuzovati jako spinomocnění, že tedy žalobce není oprávněn k vedení této rozepře jako postupník vlastním jménem. Podle § 1395 obč. zák. vzniká smlouvou o postup nový závazek jen mezi postupitelem (cedentem) a postupníkem (cessionářem), nikoli však mezi tímto a převzatým dlužníkem (cessem). Má tedy právní důvod postupu, jeho základní právní jednání, rozhodující význam jen v právních vztazích mezi postupitelem a postupníkem, totiž jen potud, zda, kdy a v jakém rozsahu vyšla postoupená pohledávka z postupitelova a přešla do postupníkovu jmění, kdežto proti postoupenému dlužníku (cessovi) je postup zpravidla právním jednáním abstraktním. Postoupenému dlužníku musí postupník jen dokázati, že mu postupitel pohledávku postoupil. Odvolací soud neposuzoval s těchto právních hledisek dovolatelem v žalobě uplatněný postup k inkassu, an kladl důraz na udánlivý nedostatek právního důvodu postupu a na zjištěnou okolnost, že při postupu nesměřovala vůle Anny M-ové aniž žalobce k tomu, by zažalovaná pohledávka přešla postupem ze jmění Anny M-ové jako postupitelky do jmění žalobce jako postupníka. K uskutečnění postupu není zapotřebí, by postoupená pohledávka opravdu vyšla ze jmění postupitelova a přešla do postupníkovu jmění — to jsou okolnosti, do kterých postoupený dlužník nemá právo mluvit — postačí, že strany —

postupitel a postupník — zamýšlely, by právním jednáním byla převedena z postupitele na postupníka věřitelova oprávnění. Soudem první stolice bylo zjištěno, a odvolací soud si osvojil toto zjištění, že Anna M-ová zažalovanou pohledávku žalobci dne 6. prosince 1927 postoupila a že při tomto postupu se žalobcem ujednala, že žalobce ponese procesní útraty a že obdrží z vymáhané jistiny určité procento — pravděpodobně 20% — a zbytek, že jí vydá. Dovolací soud uznal, že se tím mezi oběma uskutečnil postup k inkassu. Pro právní názor odvolacího soudu, že šlo o zastřené zmocnění, není v jeho zjištěních opory. Právem uvádí dovolatel, že kdyby Anna M-ová skutečně jen mínila ho zmocniti, by zažaloval spornou pohledávku, a kdyby se mu zavázala jen pro případ, že zvítězí ve sporu, že ho nepřiměřeně vysoko odmění, že i pak by zůstala nevyřízena otázka rizika pro případ, že by podlehl ve sporu a musil platiti procesní útraty, jakož i právem uvádí, že i poukaz k jeho pro tuto rozepři nabytému právu chudých jest nepřipadný, poněvadž právo chudých by ho nesprošťovalo povinnosti, by zaplatil procesní útraty. Uznal tedy dovolací soud, že žaloba zamítnuta byla se žalobním žádáním soudy nižších stolic pro nedostatek aktivního oprávnění žalobcova neprávem, proto důvodnému dovolání vyhověl a rozsudky soudů nižších stolic zrušil, neboť bude potřebí obíratí se dalším procesním materiálem, od čehož oběma soudy bylo upuštěno jen z důvodu jejich nesprávného právního posouzení.

Čís. 9911.

Pojišťovací smlouva.

Skladiště vystavené na cizím pozemku se svolením jeho vlastníka s tím, že jest stavebník smluvně zavázán, by stavení po skončení základního právního poměru odstranil, jest pro obor pojišťovacího práva považovati za věc nemovitou.

(Rozh. ze dne 10. května 1930, Rv I 1403/29).

Za sporu o zaplacení pojišťovací premie vznesla žalující pojišťovna mezitímní návrh na zjištění, že pojišťovací poměr ohledně skladiště jest po právu. Žalovaný namítl, že žaloba byla podána opožděně, takže pojišťovací poměr zanikl; dále namítl, že žalovaný v srpnu 1927 koupil skladiště od Bertolda R-a, že se však dozvěděl o pojištění svého předchůdce teprve 17. září, načež ihned oznámil žalobkyni doporučeným dopisem ze dne 21. září 1927, že pojištění R-ovo nepřevzal. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl mezitímnímu určovacímu návrhu, dospěv k závěru, že žalovaný podal oznámení podle § 65, druhý odstavec, pojišť. řádu opožděně. V otázce, zda jest skladiště pokládati za věc nemovitou, uvedl v důvodech: Podle údajů žalovaného jako strany zjistil soud, že žalovaný koupil od Bertholda R-a v srpnu 1927 skladiště vystavené na pozemku státních drah. Toto skladiště jest pokládati za příslušenství pozemku podle § 297 obč. zák., tudíž za věc nemovitou.